

Koulutus ammattilaisille: Perheen rahahuolet ja lapsen hyvinvointi

11.5.2026

Minna Magnusson, Projektipäällikkö, Perheiden talousvoima –hanke

MIELI Suomen Mielenterveys ry

- Perustehtävänä mielenterveyden edistäminen ja ongelmien ehkäisy sekä tuki elämän kriisitilanteessa
- Puolustamme kaikkien yhtäläistä oikeutta hyvään mielenterveyteen
- MIELI ry on maailman vanhin mielenterveysalan kansalaisjärjestö

54
paikallista
mielenterveys-
seuraa

n. 160
työntekijää

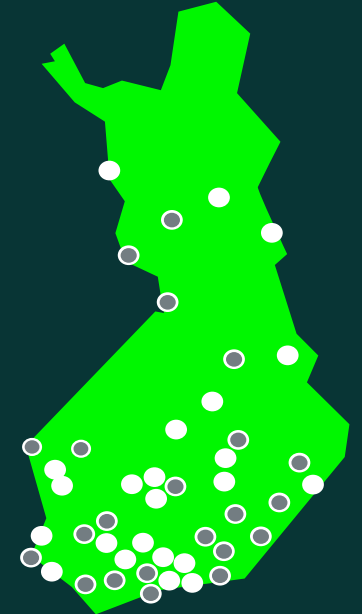

22
Kriisikeskusta
ympäri
Suomen

n. 30
jäsenjärjestöä

- Kriisikeskuksista, kriisipuhelimesta, verkkoauttamisesta ja vertaistukiryhmistä tukea ja apua kriiseihin
- Itsemurhien ehkäisykeskus Helsingissä ja Kuopiossa
- RIKU Rikosuhripäivystys ja Sekasin chat
- Mielenterveysosaamisen vahvistamista, vaikuttamis- ja kehittämistyötä

Perheiden talousvoima –hanke 2026

Tavoite: Lisätään Vantaa-Keravan alueen lapsiperheiden parissa työskentelevien ammattilaisten tietämystä talousasioiden ja mielenterveyden yhteyksistä sekä osaamista tukea talousvaikeuksia kokevien perheiden voimavaroja ja taloudellista toimintakykyä

Hankkeessa:

- **tiivistetään yhteistyön tekemisen tapoja** perheitä kohtaavien toimijoiden, mielenterveys- ja taloustoimijoiden välillä
- lisätään alueen lapsiperheitä kohtaavien toimijoiden **keinoja ja osaamista vahvistaa** perheiden taloudellista hyvinvointia ja voimavaroja
- tuetaan lapsiperhetoimijoita toteuttamaan ja kokeilemaan **vertaistukiryhmiä/ keskustelutilaisuuksia**, joilla vahvistetaan vanhempien jaksamista ja perheiden taloudellista hyvinvointia
- kootaan lopuksi **kuvaus/mallinnus** hankkeessa toteutuneista yhteistyön muodoista sekä toimintamalleista

Takuusäätiö

- Valtakunnallinen sosiaalialan järjestö
- Edistämme kotitalouksien talousosaamista sekä tuemme talous- ja velkavaikeuksissa
 - Asiakastyö: Neuvonta ja sosiaaliset rahoituspalvelut
 - Materiaalit ja välineet
 - Koulutukset ja verkostotyö
 - Kehittäminen
 - Vaikuttaminen

VANTTU- hanke 2026-2027

Pelastakaa Lapset ry toteuttaa Vanttu-hankkeen:

“Lapsilähtöinen vanhemmuuden tuki eriarvoisimmassa asemassa oleville lapsiperheille perhekeskustoiminnassa”

Tavoitteena vahvistaa ammattilaisten osaamista lapsilähtöiseen ja köyhyystietoiseen vanhemmuuden tukeen.

Hankkeen tuotoksia:

- Selvitys perheiden köyhyyskokemuksista (2026)
- Kokemusperhetoiminnan opas (2027)
- Vanhemmuuden tuen sähköinen työkalupakki (2027)
- Koulutukset ammattilaisille lapsilähtöiseen ja köyhyystietoiseen vanhemmuuden tukeen
hv-alueiden perhekeskusammattilaisille (2027)

Euroopan unionin
osarahoittama

Pelastakaa Lapset

Koulutuksen tavoitteet ja sisältö

Tavoitteena tarjota näkökulmia lasten huomioimiseen ja hyvinvoinnin tukemiseen, kun perheessä on talousvaikeuksia.

Koulutuksessa:

- syvennymme siihen, miten perheen taloustilanne voi vaikuttaa eri-ikäisiin lapsiin
- pohdimme, miten rahahuolet tulevat esiin lapsen arjessa ja vuorovaikutuksessa
- tarkastelemme ammattilaisen roolia lapsen huomioimisessa ja perheen tukemisessa
- jaamme keinoja rahapuheeseen ja taloushuolten käsittelyyn sekä voimavarojen tukemiseen lapsi- ja perhelähtöisesti

Lapsiperheköyhyys

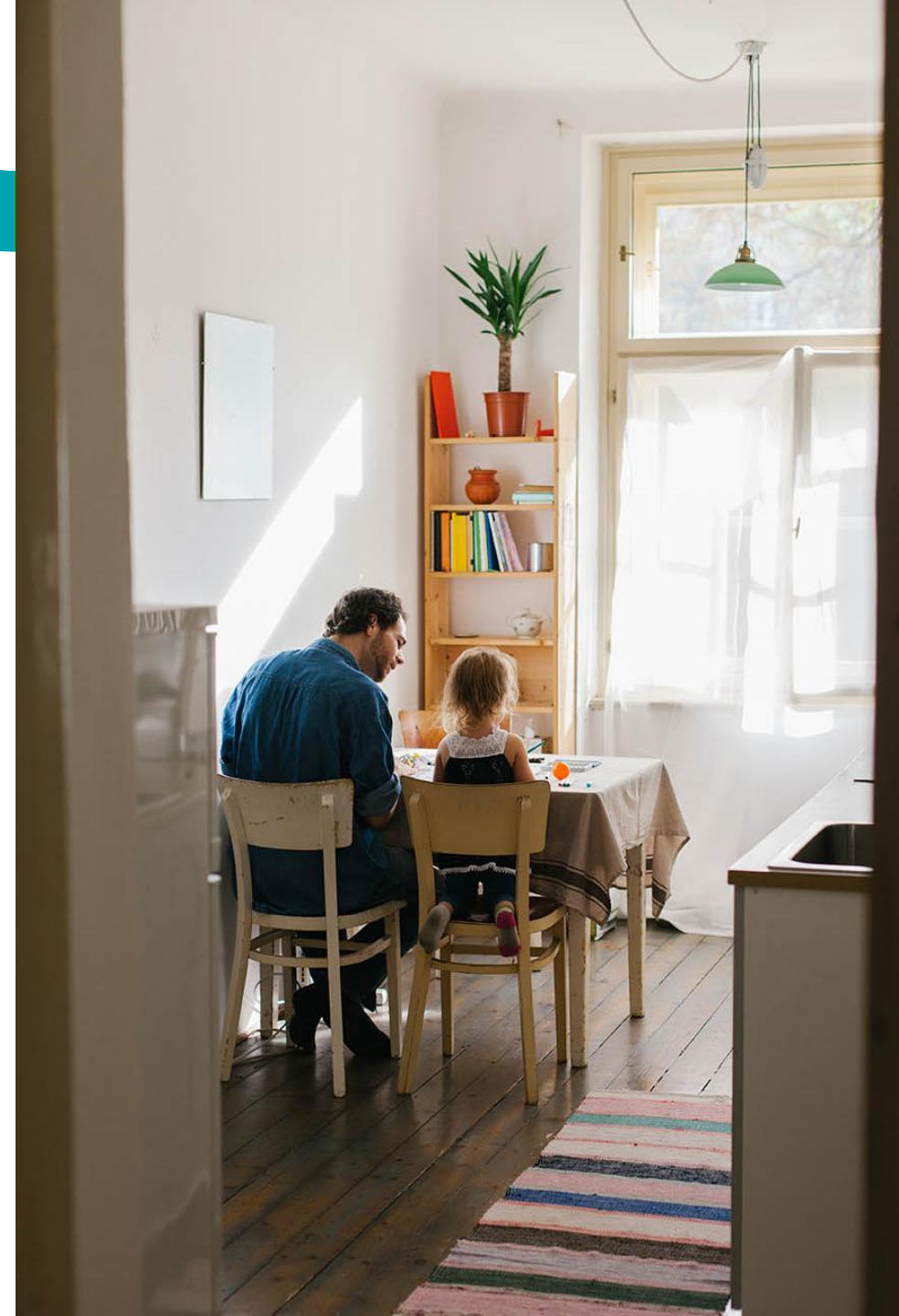
- Taloudellisten resurssien vähäisyydestä johtuvaa
 - hyvinvoinnin vajetta
 - toimintamahdollisuuksien puutetta
 - poissulkemista
- Erilaiset mittarit
 - pienituloisuus
 - toimeentulotuen saaminen
 - koetut toimeentulovaikeudet
 - velkaongelmat, maksuhäiriöt

Itla: Lapsiperheköyhyys datana

Lapsiperheköyhyys

- Noin 120 000 lasta (12,2 %:a kaikista Suomessa asuvista lapsista) eli pienituloisessa perheessä v. 2023. Sosiaaliturvauudistusten/leikkausten arvioidaan lisäävän pienituloisten lasten määrää 27 000:lla.
- Erityisesti **pitkittynyt pienituloisuus** on haitallista perheille.
- **Velkaongelmat**: Yli 100 000 lapsen vanhemmalla on maksuhäiriömerkintä.
- **Ylisukupolvisuus**: Lapsuudessa koettu köyhyys lisää riskiä kokea köyhyyttä aikuisena. Yhteys ei kuitenkaan ole väistämätön.
- [Itla: Lapsiperheköyhyys datana](#)

Talous- ja velkavaikeuksien moniulotteisuus

Yksilölliset riskit

Työttömyys
Pienituloisuus
Parisuhde-ero
Elämäntilanteen muutokset
Sairaus
Riippuvuudet
Rahapelaaminen
Neurokirjo (ADHD)
Talousosaamisen puute

Rakenteelliset tekijät

Talouden suhdanteet
Työmarkkinatilanne
Sosiaaliturvan riittämättömyys
Asumisen kalleus
Palvelujärjestelmän pirstaleisuus
Kulutuskeskeinen kulttuuri
Aggressiivinen luottomarkkinointi
Luottojen helppo saatavuus
Digitalisaatio

Kriisit

Korona
Hyökkäyssodat
Inflaatio
Energiakriisi
Korkojen nousu
Ilmastonmuutos, luontokato

Epävarma tulevaisuus

Nuorten talousosaaminen

- Koulutus ja perhetausta ovat tutkimuksen mukaan keskeisiä selittäjiä nuorten talousosaamiselle *
 - Vanhempien korkeampi koulutustaso on yhteydessä nuoren hyvään talousosaamiseen
 - Nuoret saavat eniten taloutta koskevaa tietoa perheeltään
 - Lapsuudenkodin vähävaraisuus oli yhteydessä taloudelliseen tietämykseen erityisesti talousongelmiin liittyen, mikä voi johtua siitä, että vähävaraisissa perheissä on todennäköisesti enemmän keskustelua rahan riittävyyteen ja velkojen maksuun liittyen kuin keskituloisissa ja varakkaissa perheissä.
 - Vanhemmilta saadulla mallilla on yhteys nuoren taloudelliseen identiteettiin

*) Talousosaaminen on yhdistelmä [tietämystä](#), [taitoja](#), [asenteita](#) ja [käyttäytymistä](#), joka on tarkoituksenmukaista kotitalouksien taloudelliselle päätöksenteolle ja taloudelliselle hyvinvoinnille. (OECD 2020)

Lähde: [Selvitys nuorten talousosaamisesta \(2024\)](#)

***Kodin koettu varallisuus
vaikuttaa nuorten
tulevaisuudenodotuksiin eli
siihen, mikä ylipäättään
uskotaan olevan mahdollista.***

Jyväskylän yliopiston sosiologian professori Terhi-Anna
Wilska

Taloushuolien vaikutus vanhemmuuteen

mieli.fi

mieli

Talousvaikeudet haastavat vanhemmuuden voimavaroja

YLVA-hankkeen kyselyyn vastanneista vanhemmista (n=572):

- 59 % kertoi talousvaikeuksien heikentäneen jaksamistaan vanhempana
- 52 % oli huolissaan lastensa hyvinvoinnista

Ylivelkaantumisen vaikutukset
lapsiperheiden arkeen ja mielenterveyteen -
selvitys, MIELI ry 2023

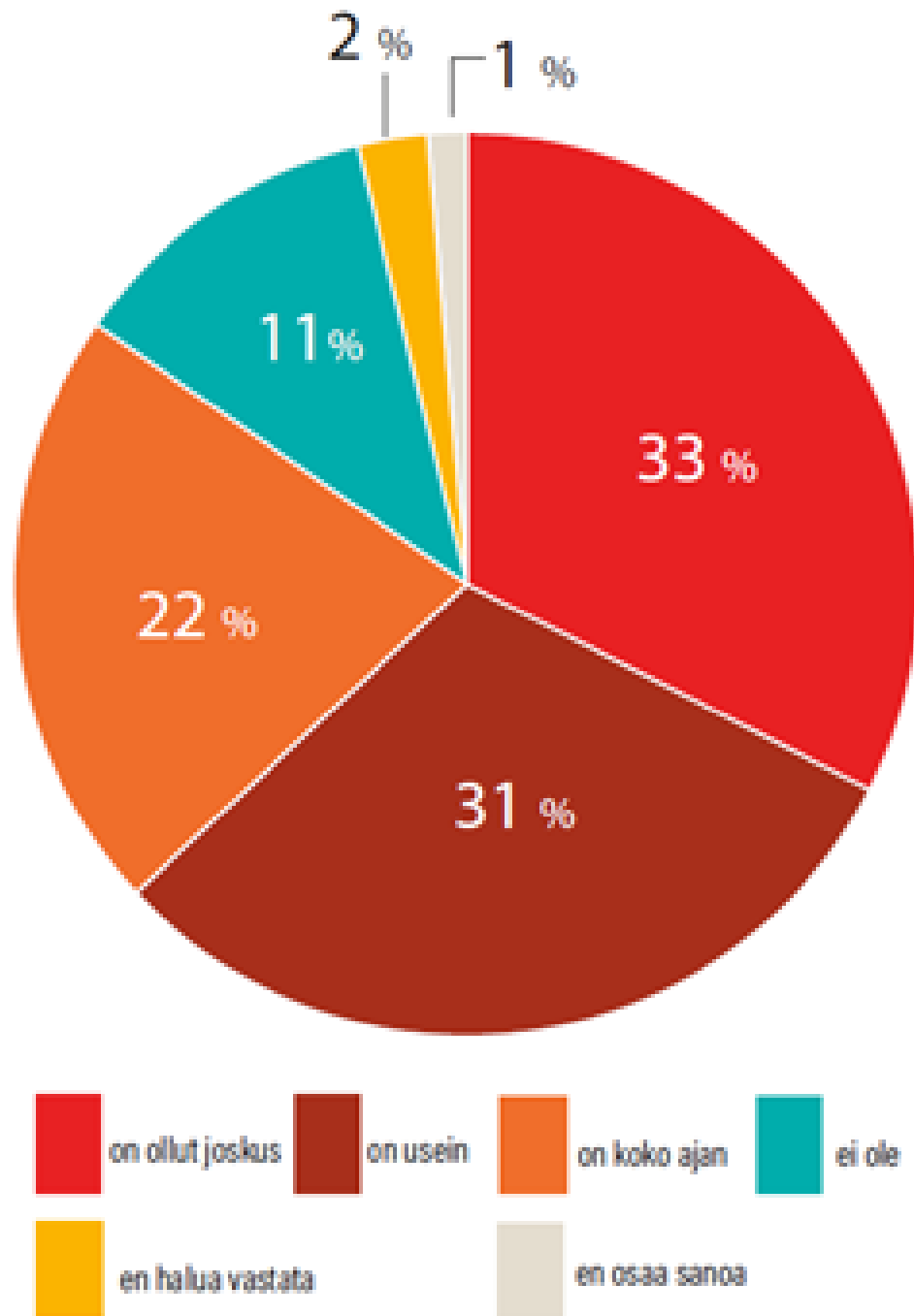
Taloudelliset huolet perheissä

Pelastakaa Lasten selvitys [“Perheiden tarinat palvelujärjestelmän varhaisesta tuesta”](#) mukaan:

yli 80% perheistä oli kokenut taloushaasteita joskus / usein / aina

yli 50 % usein/aina

(kyselyyn vastasi 166 henkilöä)

Euroopan unionin
osarahoittama

Pelastakaa Lapset

Miten talousvaikeudet vaikuttavat perheeseen ja lapseen?

(Bucelli & McKnight, 2024)

Perhestressimallin perusteella tiedetään:

- Taloudellinen paine lisää vanhempien stressiä -> vaikuttaa mielenterveyteen ja myös vanhempien välisiin konflikteihin. -> Näillä on vaikutusta vanhemmuuden laatuun
- Perheen stressillä on negatiivisia vaikutuksia lapsen sosiaaliseen ja emotionaaliseen hyvinvointiin sekä kognitiiviseen kehitykseen ja koulumenestykseen. Lisäksi se vaikuttaa myös heidän omaan vanhemmuuteensa aikuisina.
- Tutkimusten perusteella tämä voi olla yksi mekanismi, joka selittää köyhyyden ylisukupolvisuuden riskiä.

Taloushuolet ja vanhemman jaksaminen

- Taloudellinen epävarmuus, jatkuva rahan riittävyyden miettiminen ja taloustilanteeseen liittyvä stressi kuormittavat vanhemmuuden voimavaroja
- Vanhemman jaksamattomuus voi näkyä lapselle/nuorelle esimerkiksi:
 - läsnäolon puutteena, stressinä, huolestuneisuutena, vetäytymisenä
 - lyhytpinnaisuutena, ärtyisyytenä, kireänä ilmapiirinä
 - kaventuneena kapasiteettina huomioida lapsen tarpeita ja tunteita
 - joskus myös kovempina kasvatuskäytäntöinä
- Vanhemmat kokevat usein syyllisyyttä ja surua, kun eivät pysty tarjoamaan lapselle/ nuorelle riittävää elintasoa ja hänen kasvua ja kehitystä tukevia asioita, jotka ovat mahdollisia ikätovereille -> epäonnistumisen tunteita vanhempana

A photograph showing the lower legs and feet of three children standing on a wet, muddy surface. They are wearing colorful rain boots: one in a pink jacket and blue pants, one in a dark blue jacket and blue pants, and one in a grey jacket and blue pants. The boots are green with yellow bands. The background is blurred, suggesting an outdoor setting.

Taloudelliset huolet vanhempien kokemana

“Olen ollut lasten kanssa ruokajonossa monta tuntia”

“Ahdistus raha-asioista vaikuttaa yöuniin”

“Et ne on synkkii hetkii, et mä oon epäonnistunut aika perusteellisesti”

- Taloudelliset huolet ja haasteet arjessa
- Haasteita mielialassa ja jaksamisessa
- Epätietoisuuden kalvava tunne
- Syyllisyyden kokemus

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Pelastakaa Lapset

Vanhempien toiveet tuesta

- ✓ Ammattilaisen aito kohtaaminen ja kuuntelu
- ✓ Perheen kokonaisvaltaisen tilanteen ymmärrys ja huomiointi

Tarvitaankin:

- ✓ vanhemmuutta vahvistavia toimia
- ✓ koko perheen hyvinvoinnin vahvistamista
- ✓ käytännön arjen tukea
- ✓ taloudellista tukea

Euroopan unionin
osarahoittama

Pelastakaa Lapset

Vanhemman psykologinen
hyvinvointi, lämmin
vuorovaikutus ja tukea
antavat verkostot voivat
lieventää köyhyyden
kielteisiä ylisukupolvisia
vaikutuksia lapseen.

(Bucelli & McKnight, 2024)

Lapsiperheköyhyys lapsen silmin

Euroopan unionin
osarahoittama

Pelastakaa Lapset

Lapsiperheköyhyys vaikuttaa lapsiin ja koko perheeseen

- ✓ Tutkimusten mukaan **lapsiperheköyhyys vaikuttaa lapsen kasvuun, kehitykseen ja tulevaisuuteen.**
 - erityisesti alle 3-vuotiaiden kasvuun ja kehitykseen
- ✓ Lapsiperheköyhyys **lisää riskiä:** myöhempään sairastavuuteen, mielenterveyden haasteisiin, kouluttautumiseen sekä toimeentulotuen ja lastensuojelun tarpeisiin aikuisuudessa.
- ✓ Köyhyys ja taloudellinen niukkuus **aiheuttaa vanhemmuuteen merkittävää stressiä ja heikentää näin lasten ja koko perheen hyvinvointia.**

Euroopan unionin
osarahoittama

Pelastakaa Lapset

Pienten lasten kokemuksia

- ✓ Pienten lasten köyhyyskokemuksia on tutkittu vähän
 - Vanttu-hankkeessa kerätään alle 12-vuotiaiden kokemuksia
 - Selvitys vanhempien ja lasten kokemuksista köyhyydestä julkaistaan marraskuussa 2026
- ✓ Pienet lapset kokevat köyhyyden arjen konkreettisina puutteina ja huolina:
 - kaverisynttärit :*pieni huoli* ruoka: *keskikokoinen huoli*
- ✓ Pienille lapsille **perustarpeiden täytyminen ja turvalliset läheiset ihmissuhteet** ovat tärkeimmät kasvua tukevat tekijät.

“Puput menevät äidin syliin” Äiti-pupu sanoo: noniin, pikkuinen”

Kuinka iso huoli on?

Mieti eri tilanteita ja valitse, minkä kokoinen huoli se voisi olla.
Jos ajattelet, että huoli on pieni, ympyröi muurahainen.
Jos ajattelet, että huoli on keskikokoinen, niin ympyröi kettu.
Jos ajattelet, että huoli on iso, niin ympyröi karhu.

Jos ei saa uusia vaatteita	Pieni huoli 	Keskikokoinen huoli 	Iso huoli
Jos ei pääse elokuviin	Pieni huoli 	Keskikokoinen huoli 	Iso huoli
Jos joutuu lopettamaan harrastuksen	Pieni huoli 	Keskikokoinen huoli 	Iso huoli
Jos joutuu jättämään kaverisynttärit väliin	Pieni huoli 	Keskikokoinen huoli 	Iso huoli
Jos ei saa ottaa lisää ruokaa	Pieni huoli 	Keskikokoinen huoli 	Iso huoli

Mitä toivon aikuiselta, jos nämä asiat harmittavat?

 Euroopan unionin osarahoittama

Nuorten kokemukset köyhyydestä: Lapsen ääni –kysely

Pelastakaa Lapset toteuttaa vuosittain Lapsen ääni-kyselyn 12-17 vuotiaille lapsille ja nuorille.

Seuraavat diat kyselystä 2025 ([raportti 2025](#) Pelastakaa Lasten verkkosivuilla).

Raportti kyselystä 2026 julkaistaan lokakuun lopussa!

Euroopan unionin
osarahoittama

Pelastakaa Lapset

Pienituloisten perheiden lapsista:

19 %

koki, ettei
perheellä ole
riittävästi tai
säännöllisesti
ruokaa

29 %

ei ole varaa
maksulliseen
harrastukseen

31 %

pitää itsestään
sellaisena kuin
on

42 %

on huolissaan
vanhempien
jaksamisesta

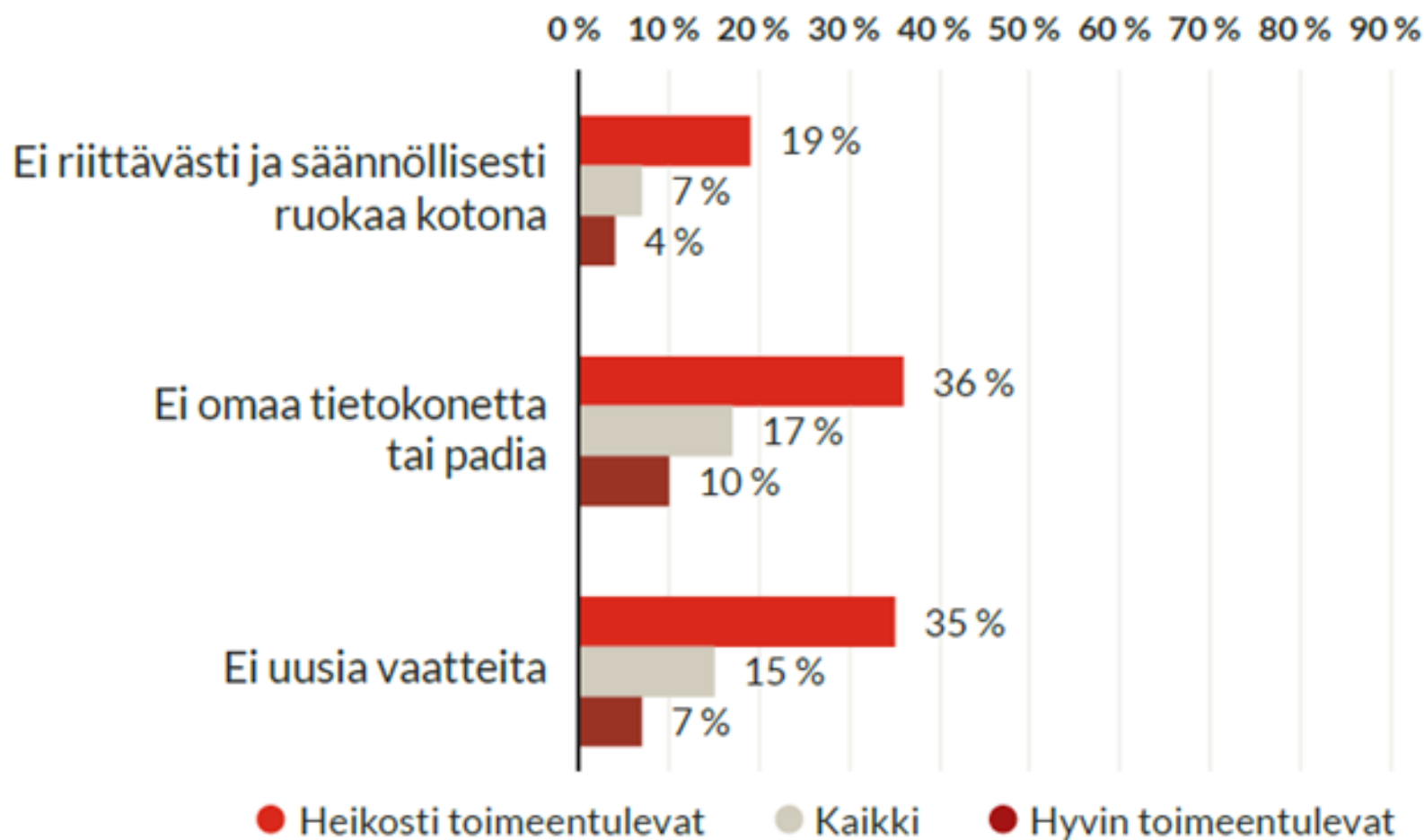

Euroopan unionin
osarahoittama

Pelastakaa Lapset

Lapsen ääni kyselyssä: kokemuksia aineellisista puutteista

“Aina ei ole ruokaa.”

“Välillä jääkaapissa ei ole ruokaa, ei ole varaa mihinkään ylimääräiseen esim. uusiin vaatteisiin. Joskus ei ole edes varaa ostaa shampoota, hoitoainetta tai vartaloaippuaa.”

“Ruoka on välillä aika vähissä, syömme monta päivää putkeen samaa ruokaa. Harrastuksia ei ole varaa harrastaa vaikka haluaisikin eikä vaatteita saa paljon ostettua.”

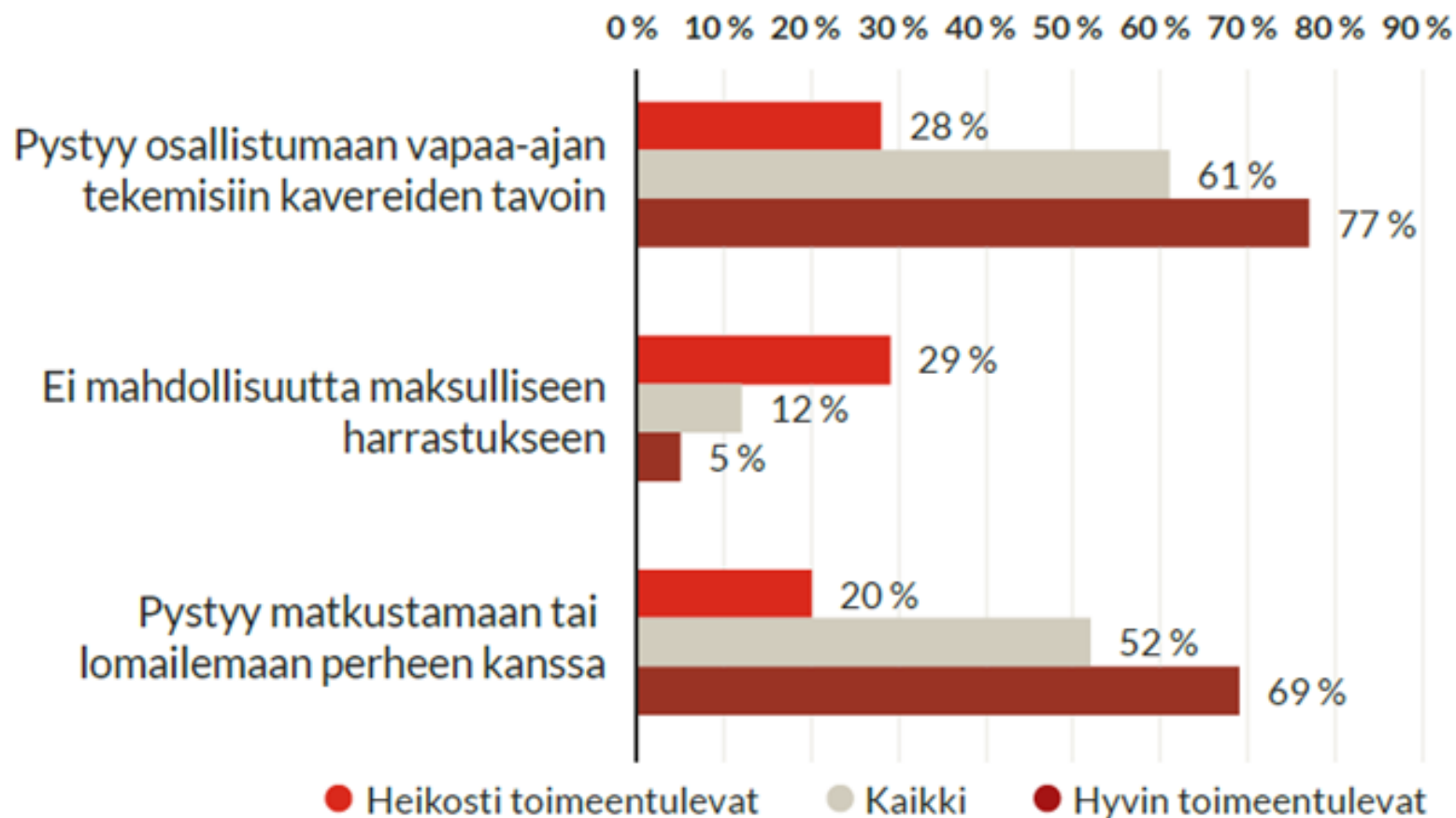

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Pelastakaa Lapset

Kokemuksia pienituloisuudesta: vapaa-ajan puutteet

“Kaverien kanssa ei aina näe, koska ei ole rahaa bussilippuihin, kaverit asuvat sen verran kaukana, ettei näe heitä niin usein kun voisi.”

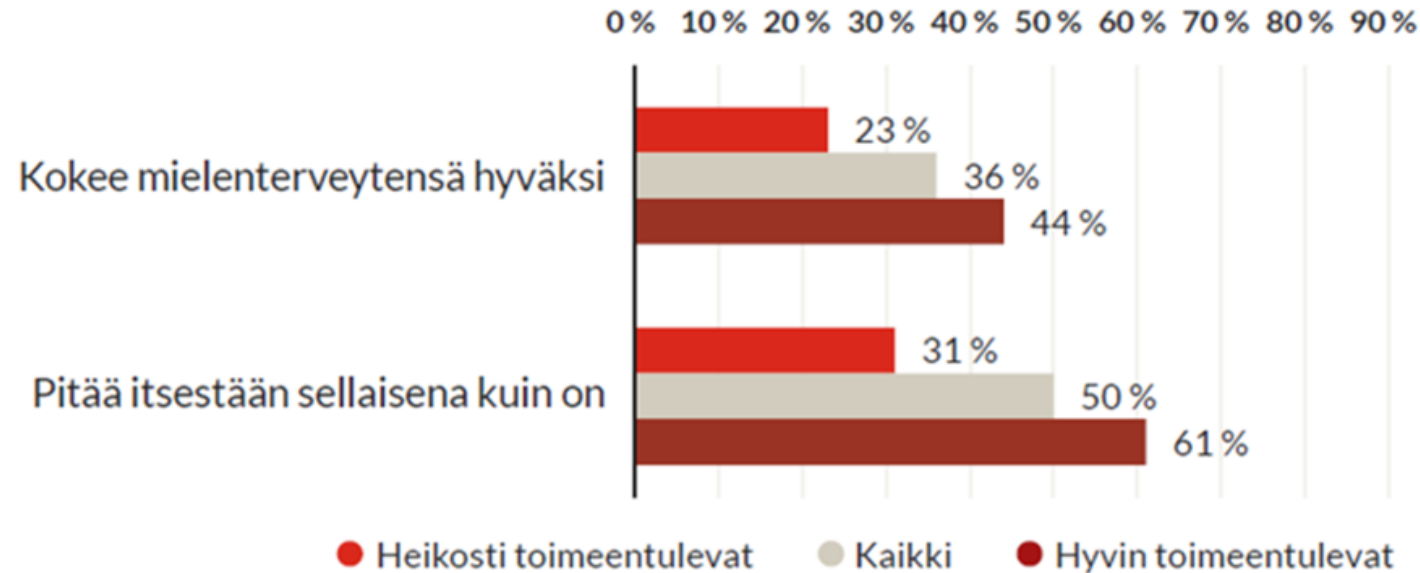

Euroopan unionin
osarahoittama

Pelastakaa Lapset

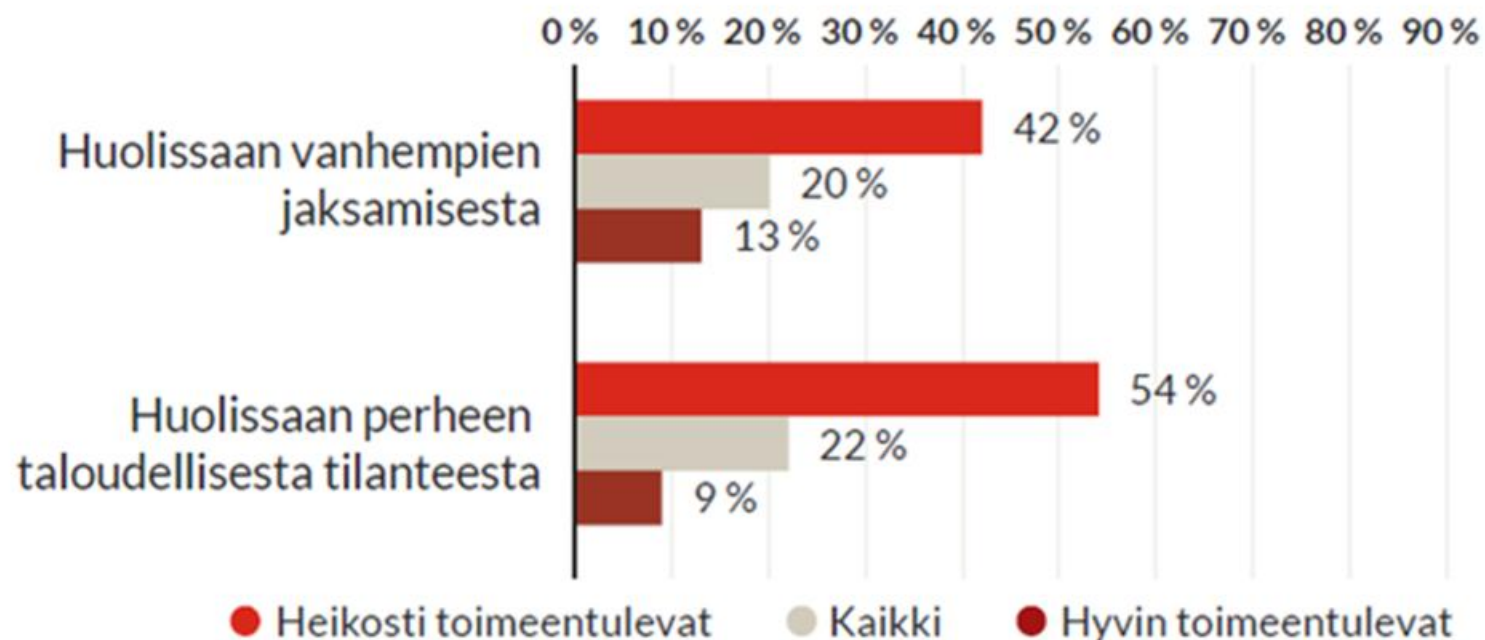
Kokemuksia pienituloisuudesta: hyvinvoinnin puutteet

“Erittäin huono masennuksen takia ja joka päiväinen murehtiminen rahasta ahdistaa ja se vaikuttaa koko perheeseen.”

Kokemuksia pienituloisuudesta: hyvinvoinnin puutteet

"Jatkuva stressi aiheuttaa uniongelmia ja koulun käynnin haasteita jne. Johtuu suurimmaksi osaksi rahapulasta"

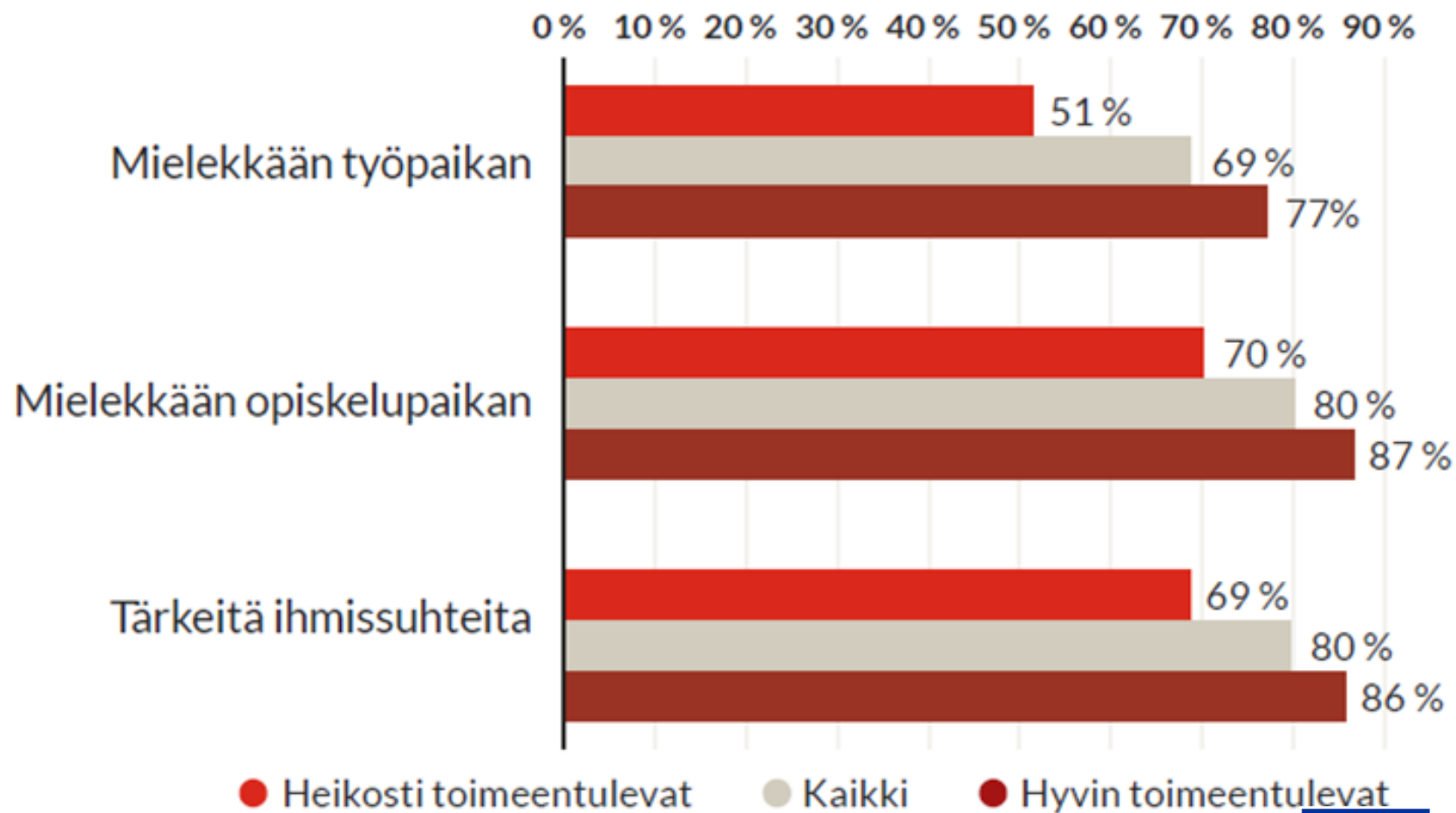
Euroopan unionin
osarahoittama

Pelastakaa Lapset

Tulevaisuuden näkymät

Tulevaisuudessa luottaa ja uskoo löytävänsä itselleen:

"Raha rajoittaa tulevaisuuden miettimistä, pitää miettiä tarkkaan mitä päätöksiä tekee"

Euroopan unionin
osarahoittama

Pelastakaa Lapset

Lasten kokema köyhyys Lapsen ääni –kyselyn valossa

- **Aineelliset puutteet** *“Äidin luona ei syödä juuri koskaan mitään hedelmiä tai vihanneksia ja säästän usein ruokaa muille sisaruksille.”*
- **Sosiaaliset suhteet** *“Kaverien kanssa ei aina näe, koska ei ole rahaa bussilippuihin, kaverit asuvat sen verran kaukana, ettei näe heitä niin usein kun voisi.”*
- **Negatiiviset tunteet** *“Olo että on huonompi kun muut kenellä ei ole taloudellisia ongelmia, itsensä syyttäminen ja pelko siitä että esim ruoka jää saamatta.”*
- **Hyvinvoinnin puutteet** *“Jatkuva stressi aiheuttaa uniongelmia ja koulun käynnin haasteita jne. Johtuu suurimmaksi osaksi rahapulasta”*
- **Tulevaisuusnäkymät** *“Raha rajoittaa tulevaisuuden miettimistä, pitää miettiä tarkkaan mitä päätöksiä tekee”*

Köyhyyden kokonaisvaltaisuus, vaikutukset lapsen elämän eri osa-alueisiin

Lapsiperheköyhyys vaikuttaa lapsen kasvuun ja kehitykseen:

- ✓ **Ravitsemukseen** (puutteita riittävässä ja ravitsevassa ruokavaliossa)
- ✓ **TerveYTEEN** (riski sairastavuuteen ja mielenterveyden haasteisiin kasvaa tai ei voida hoitaa sairauksia, kun ei varaa lääkkeisiin)
- ✓ **Lapsen saamaan hoivaan ja vuorovaikutukseen** (heikentää vanhempien jaksamista ja hyvinvointia, vanhemmuuden haasteet)
- ✓ **Asumisolosuhteisiin** (liian pieni ja huonokuntoinen koti, suuret asumiskulut tai sähkököyhyys)
- ✓ **Perustarvikkeiden puutteet** (vaatetus, hygienia, vapaa-aika, harrastaminen)
- ✓ **Oppimistuloksiin ja kouluttautumiseen** (matalammat oppimistulokset ja koulutustaso)
- ✓ **Sosiaalisiin suhteisiin** (mm. kiusaamiskokemukset, harrastukset)
- ✓ **Kehitykseen** (identiteetti, minäpystyvyys, tulevaisuususkko)
- ✓ **Syrjäytymisriski kasvaa**

Euroopan unionin
osarahoittama

Pelastakaa Lapset

Sujuva arki lasta suojaavana tekijänä

mieli.fi

mieli

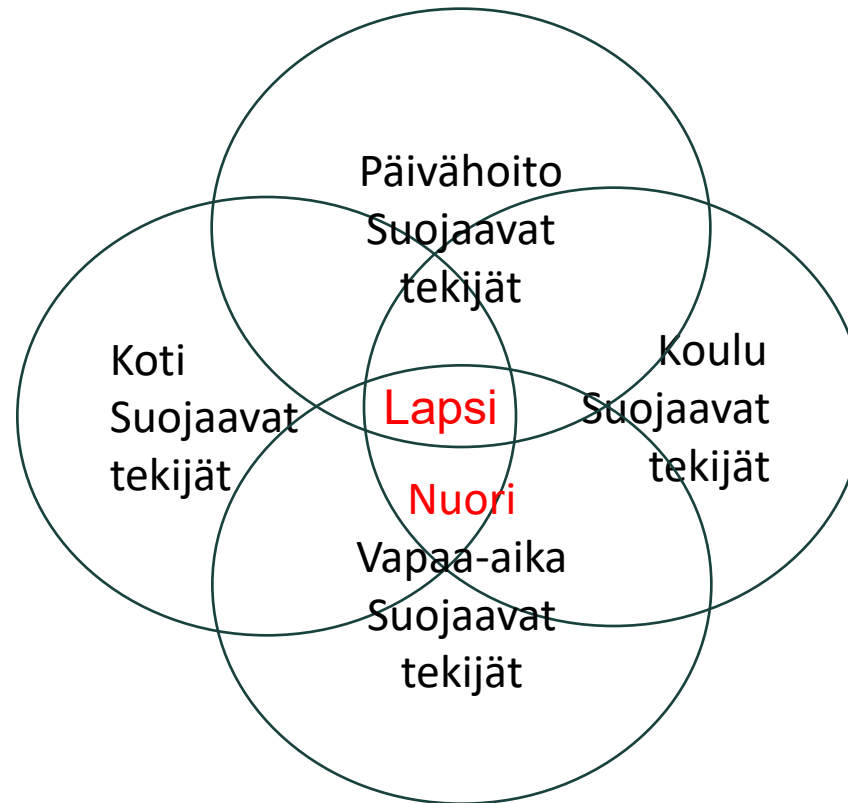
Lapsen kehitysympäristöjen merkitys resilienssille

Lapset puheeksi® -menetelmän viitekehyksen näkökulmasta

- Resilienssin voi ajatella olevan lapsen suotuisaa kehitystä, vaikka on olemassa kehitystä haittaava tekijä
- Resilienssi syntyy lapsen/yksilön ja ympäristön välisessä vuorovaikutuksessa
- Ongelmien siirtymistä lapsiin voidaan ennaltaehkäistä ottamalla huomioon pärjäävyyslähtöinen ajattelu. Tällöin lapsi ja perheen pärjääminen nähdään osana lapsen elinympäristöä.
- Kehitysympäristöt, joita ovat koti, päivähoito ja koulu sekä vapaa-ajan ympäristöt, vaikuttavat lasten ja nuorten hyvinvointiin ja kehitykseen
- Toinen kehitysympäristö voi tukea ja kannatella lasta, kun toisessa on ongelmia tai haasteita, jos tiedetään näin toimia
- Lasten elämään kuuluvien aikuisten keskinäinen yhteistyö on tärkeää (Lapset puheeksi – menetelmä on yksi hyvä työväline tähän)

Kehitysympäristöjen suojaavat tekijät

(Tytti Solantaus 2002)

Lasta ja nuorta suojaavat tekijät talousvaikeuksista huolimatta

- Toimivat arkipäivän rutiinit eri kehitysympäristöissä
- Sujuvat perheenjäsenten väliset suhteet
- Ilon, onnistumisen ja yhdessäolon kokemukset
- Suhde ikätovereihin, sukulaisiin, muihin aikuisiin
- Mielekäs harrastus- tai vapaa-ajantoiminta
- Kiinnittyminen päivähoitoon/kouluun ja tunne ryhmään kuulumisesta
- Lapsella on läheinen ja luottavainen suhde ainakin yhteen päivähoidon/koulun työntekijään
- Työntekijöiden ymmärrys lapsen ja perheen tilannetta kohtaan, jotta osataan tukea oikein
- Perheen yhteinen ymmärrys ja toiminta
- Kehitysympäristöjen ja kodin toimiva yhteistyö

Kuva: Matti Rajala

Nuorten kokemuksia siitä, mikä on tukenut pärjäämistä taloudellisesta niukkuudesta huolimatta

- Hyvät välit vanhempiin
- Oma työssäkäynti ja säästäminen
- Koulunkäyntiin ja opiskeluun panostaminen, jotta itse voisi pärjätä tulevaisuudessa paremmin -> paransi myös itsetuntoa ja toi hyväksytyksi tulemisen kokemusta
- Yksi luottoaikuinen esim. koulussa
- Lähiyhteisöjen tuki: perhe, suku, kaverit, harrastusyhteisöt yms.
- Harrastamiseen ja vapaa-aikaan liittyvät asiat (edulliset tai ilmaiset harrastukset)
- Lemmikin hoitaminen, luonnossa oleminen, fantasia/mielikuvitusmaailmassa oleminen

”Köyhyys on mahdollisuuksien puutetta” – kansatutkimus lapsuudessa koetusta köyhyydestä ja köyhyydessä pärjäämisestä. ITLA:n raportit ja selvitykset 2024:1

Lapsen ääni kyselyssä: lasten toiveita tuesta ja avusta taloudellisiin vaikeuksiin

“Raha-apua, ruoka-apua sekä lahjoituksia”

“Parempi asumistuki ainakin sellaista tarvitseville ja lapsilisät vanhemmalle joka niitä tarvitsee ja kummalla vanhemmalla lapsi asuu.”

“No tietty rikkaille enemmän veroja eikä köyhille. Take notes Orpo.”

“Enemmän ilmaisia harrastusmahdollisuuksia tai vapaa-ajan toimintaa koko perheelle.”

“Lapsilisät 18v asti. Enemmän tukipalveluja perheille ja nuorille, kuten nuorisotilat, kirjastot, neuvolat yms.”

“Ilmaiset mielenterveyspalvelut laajemmin”

“Kuukautistarvikkeita, vaippoja ja muita terveydellisiä tarvikkeita annettaisiin ilmaiseksi.”

**Euroopan unionin
osarahoittama**

 Pelastakaa Lapset

Lapsen ja nuoren tukena, kun perheessä on talousvaikeuksia

- Ole luottoaikuinen: läsnäolo, kiinnostus lapsen/nuoren asioista ja yhteinen arkinen tekeminen tuo turvaa
- Sopivassa tilanteessa voit kysyä, miten lapsi/nuori itse kokee perheen talousvaikeudet ja miten se vaikuttaa hänen hyvinvointiinsa ja arkeensa
- Normalisoi perheiden talousvaikeuksia, se voi vähentää lapsen/nuoren kokemaa häpeää
- Juttele lapsen/nuoren vahvuuksista ja kannusta niiden hyödyntämiseen sekä tue toimijuutta ja osallisuutta
- Pohtikaa, mikä tuo voimavaroja tai mihin lapsi/nuori voisi tarvita apua (esim. harrastustuen selvittelyssä, ilmaisten vapaa-ajan aktiviteettien etsimisessä, kaverien saamisessa, läksyihin tai opiskeluun apua)

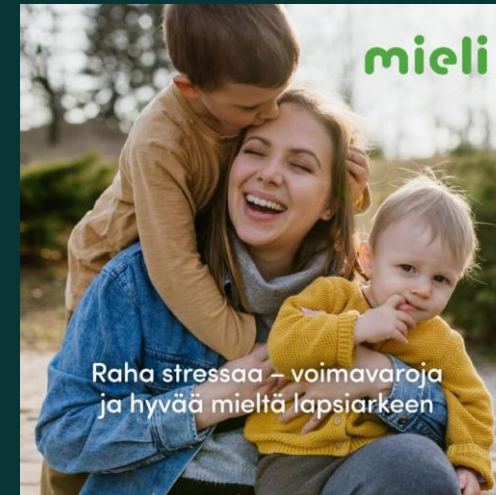
Materiaaleja lapsen/nuoren/vanhemman hyvinvoinnin vahvistamiseen

- [Raha stressaa – voimavaroja lapsiarkeen - MIELI ry \(FI, SV\)](#)
- [Vahvuuskortit - MIELI ry \(FI, SV, EN\)](#)
- [Voimavaravihko - My Power Journal - MIELI ry](#) (englanniksi, arabiaksi, dariksi, somaliksi ja venäjäksi)
- [Taran tarina - animaatio lapsille kehon ja mielen vahvistamiseen - MIELI ry](#)

[Hyvän mielen treenivihossa](#) erityisesti nuorille harjoitteita, kuten:

- [tunnemittarini.pdf](#)
- [tunteet haltuun.pdf](#)
- [minussa on hyvää.pdf](#)
- [voimavarojen viirit.pdf](#)
- [turvaverkkoni.pdf](#)

Lisää materiaaleja löydät: [Materiaalit - MIELI ry](#)

Raha-asioista puhuminen lasten ja nuorten kanssa

mieli.fi

mieli

Lapsella on oikeus tulla kohdatuksi ja kuulluksi

Lapsen oikeuksien sopimus

3 artikla: Lasta koskevissa päätöksissä on aina **ensisijaisesti harkittava lapsen etu**.

12 artikla: Lapsella on oikeus **ilmaista omat mielipiteensä** kaikissa itseään koskevissa asioissa ja ne on **otettava huomioon** lapsen iän ja kehitystason mukaisesti.

13 artikla: Lapsella on oikeus ilmaista mielipiteensä, kunhan ne eivät loukkaa muiden oikeuksia. **Lapsella on oikeus saada tietoa.**

Euroopan unionin
osarahoittama

Pelastakaa Lapset

Video:
**Miten puhua raha-asioista ja
talousvaikeuksista nuoren
kanssa? (n. 5min)**

<https://www.youtube.com/watch?v=GXEAHlGk53k>

Lapsen dialoginen kohtaaminen

Mitä se on?

kuunnellaan,
jaetaan ja opitaan
turvallisessa
ympäristössä

kunnioittava ja
luotettava
kohtaaminen

ymmärretään
yhdessä omista
lähtökohdista

tasavertaisuus
osallistujien
kesken

edellytyksenä
kuulluksi tulemisen
kokemus

tiedostetaan
olemassa olevat
valtasuhteet

Miten vanhempaa voi kannustaa puhumaan tiukasta rahatilanteesta lapselle

Miksi puhua?

- Lapsi aistii monella tapaa perheen ilmapiiriä ja siten mahdollisia huolia
- Puhumattomuus jättää lapsen yksin pohtimaan, mistä perheen tilanteessa on kysymys
- Avoin keskustelu lähentää lasta ja vanhempaa sekä voi auttaa perhettä löytämään keinoja toimia yhdessä vaikeassa tilanteessa

Miten puhua?

- Anna lapselle selitys asioihin, joita hän on todennäköisesti huomannut tai kokenut (rajaa pois sellainen, mikä ei kosketa lasta)
- Kysy lapsen ajatuksista ja tunteista, miten hän on kokenut asiat
- Kerro, miten tästä mennään eteenpäin, ja että vanhemmilla on vastuu raha-asioista
- Tee keskustelusta tapa
- Vanhemman tehtävä on rajata keskustelua, niin ettei lasta kuormiteta. Lapsen ikä vaikuttaa siihen, mitä ja miten kerrotaan.

Miten puhua lapsen kanssa rahahuolista? - MIELI ry

Lasten toiveita aikuisten kohtaamiseen:

En ehdi kertoa mitään, jos on kauhea kiire.

Se harmittaa, jos ne luulee, et mul ei oo mitään ajatuksii, kun en sano mitään.

Se ei oo kiva, jos aikuinen suuttuu tai stressaa, jos kaikki ei mee ihan niinku sen mielestä piti mennä.

Tuntuu, et kun aikuinen vaan puhuu ja puhuu, niin en voi sanoo mitään.

Se kysyy multa kysymyksiä ja mä mietin, et vastaankohan mä varmasti oikein.

En tykkää siitä, jos musta luullaan jotain, vaikka ne ei edes tunne mua vielä.

**NÄÄ JUTUT
MUA
HARMITTAA...**

Välillä tuntuu, et aikuinen tietää kaiken paremmin, vaikka ei se voi tietää, miltä musta tuntuu. Kysyis vaan multa!

Välillä tuntuu, että mun jutut ei kiinnostaa niitä, kun ne aina keskeyttää mut.

Euroopan unionin
osarahoittama

Pelastakaa Lapset

Lapsen ääni -kyselyssä nuoret toivovat:

Pelastakaa Lapset

Euroopan unionin
osarahoittama

”Rankkaa, jatkuva raha pula
ja velat stressaavat myös
meitä lapsia hirveesti.”

Toivon, että nuorten
mielipiteitä kuunnellaan!

”Kuunnelkaa enemmän nuoria
ja luokaa turvallinen ympäristö
jossa kertoa alkääkä vain
olettako.”

”Aikuiset eivät ymmärrä miltä esim.
tulevaisuus näyttää nuorten silmissä
sotien, konfliktien, ilmastonmuutoksen
vuoksi. Jos nuoret voi huonosti,
tulevaisuus voi huonosti.”

”Jotkut tekevät typeriä leikkauksia ja
hinnat nousevat ja kaikki kuulostaa niin
haastavalta. En tiedä mitä minun pitäisi
tulevaisuudessa tehdä.”

ESIMERKKEJÄ TOIMINNALLISISTA TAVOISTA LASTEN KOHTAAMISEEN:

0-6 v.

Piirtäminen ja kuvat

Käsinukkehaastattelu

Havainnointi

Sadutus

Leikkiminen

7-12 v.

Valokuvaus

Kuva-kollaasi

Minun mielestäni- kuvat

Näytelmät ja niiden yhteinen läpikäynti

13-17 v.

Sarjakuva

Ryhmäkeskustelut

Kyselyt

Kirjoitelmät

Euroopan unionin
osarahoittama

Pelastakaa Lapset

Esimerkki: Lapset ja raha –tilaisuudet kirjastoissa

Arvoista, rahankäytöstä ja kuluttamisesta keskustelua lasten ja nuorten kanssa

- Kulutus- ja somekulttuurin sekä mainonnan luomia kulutuspaineita voi pohtia yhdessä
- Kasvava lapsi ja nuori tarvitsee aikuisen tukea ja rajoja erilaisten mainosten ja arjen ympäristöistä nousevien vertailukohtien ristipaineessa.
- Avointa juttelua perheiden erilaisista rahatilanteista ja siitä, ettei se vaikuta kenenkään arvoon tai siihen, että voi olla hyvä kaveri.
- Pohdittavia kysymyksiä: Mitkä arvot ja merkitykselliset asiat ovat sellaisia, mitä ei voi rahalla hankkia? Mistä kestävä hyvinvointi rakentuu?

Kiitos

Minna Magnusson

minna.magnusson@mieli.fi

Johanna Vinberg

johanna.vinberg@pelastakaalapset.fi

Minna Markkanen

minna.markkanen@takuusaatio.fi
